

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

– de uppdaterade grunderna för förskoleundervisningens läroplan

Webbinarium 4.9.2025

Ändring av lagstiftningen i anknytning till stöd för lärande

- I enlighet med statsminister Orpos regeringsprogram har regeringen reviderat lagstiftningen i anknytning till stöd för lärande i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen.
- Lag om ändring av lagen om grundläggande utbildning (1090/2024) godkändes 30.12.2024 och till största del träder ändringen i kraft 1.8.2025.
- Länken till reviderade lagstiftningen: <https://okm.fi/paatos?decisionId=3059>

Lag om grundläggande utbildning

4 a kap. Stöd för lärande och skolgång och avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs

- Elevens rätt till stöd för lärande och skolgång 20 a §
- Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och gruppsspecifika stödformer 20 b §
- Elevspecifika stödåtgärder och ordnande av sådana 20 c §
- Bedömning av behovet av elevspecifikt stöd 20 d §
- Plan för genomförande av elevspecifikt stöd 20 e §
- Beslut om stöd 20 f §
- Bildande av undervisningsgrupper 20 g §
- Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen 20 h §
- Ordnande av grundläggande utbildning för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan 20 i §

Bestämmelserna i 18 a §, 20 g 2 mom., 20 h och 20 i § tillämpas inte på förskoleundervisning.

Övergångstider

- Den reviderade lagen om grundläggande utbildning träder i kraft **1.8.2025**
 - Paragraferna 4, 9, 20 i, 26 a och 33 i lagen om grundläggande utbildning träder i kraft först **1.8.2026**
- Den reviderade läropliktslagen träder i kraft **1.8.2026**
 - Beslut om tidigarelagd läroplikt fattas från och med **1.8.2026**
 - Besluten kan börja beredas från och med **1.10.2025**
- En plan för lärande inom intensifierat stöd, ett beslut om särskilt stöd och en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas inom särskilt stöd ska ses över i enlighet med 4 a kap. i lagen om grundläggande utbildning senast **31.8.2026**.

De uppdaterade grunderna för förskoleundervisningens läroplan publicerades 13.2.2025

- Utbildningsstyrelsen har 13.2.2025 beslutat om ändringar i kapitel 1–7 i Grunderna för förskoleundervisningens läroplan (2014).
- De uppdaterade grunderna har publicerats i tjänsten eGrunder.
 - [Grunderna för förskoleundervisningens läroplan \(2014\)](#)
- Den lokala läroplanen som har reviderats i enlighet med ändringsföreskriften ska tas i bruk senast 1.8.2025.
- Material från tidigare webinarier finns på adressen <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/revidering-av-stod-larande-i-forskoleundervisningen>

🏠 / Förskoleundervisning / Grunderna för förskoleundervisningens läroplan 2014 / Uppgifter om grunderna

Grunderna för förskoleundervisningens läroplan 2014

102/011/2014

Uppgifter om grunderna

- 1 Grunderna för läroplanen och den lokala läroplanen
- 2 Förskoleundervisningens uppdrag och

Uppgifter om grunderna

Grundernas namn

Grunderna för förskoleundervisningens läroplan 2014

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

Grunderna för förskoleundervisningens läroplan 2014 – uppdateringar 2025

Kapitel 1 Grunderna för läroplanen och den lokala läroplanen

Kapitel 2 Förskoleundervisningens uppdrag och allmänna mål

Kapitel 3 *Verksamhetskulturen inom förskoleundervisningen*

Kapitel 4 Principer för förskoleundervisningen

Kapitel 5 *Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning*

Kapitel 6 Elevvård

Kapitel 7 Förskoleundervisning som baserar sig på en viss världsåskådning eller pedagogisk princip

Ändringar och preciseringar angående begrepp i grunderna för förskoleundervisningens läroplan

Nuvarande begrepp	Ändrade begrepp
Stöd för (barnets) växande och lärande	Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning
Allmänt, intensifierat och särskilt stöd	-
-	Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande Gruppspecifika stödformer Barnspecifika stödåtgärder
• Specialundervisning på deltid • Specialundervisning	• Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning • Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning • Undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp
-	• Allmän stödundervisning • Stödundervisning i undervisningsspråket
• Pedagogisk bedömning • Pedagogisk utredning • Plan för barnets lärande • Individuell plan för hur undervisningen ska ordnas	• Bedömning av behovet av barnspecifikt stöd (<i>ingår i följande</i>) • Plan för genomförande av barnspecifikt stöd
Beslut om särskilt stöd	Beslut om stöd
Förlängd läroplikt	Förlängd läroplikt → Tidigarelagd läroplikt
-	Sjukhusundervisning och konsultativ sjukhusundervisningstjänst

Verksamhetskulturen utgör grunden för lärande

- Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande **utgör en central del av verksamhetskulturen** och ger förutsättningar för alla barns delaktighet, lärande och deltagande i förskoleundervisningen.
- Alla barn ska erbjudas lämpliga utmaningar i lärandet och få sådant stöd för sitt lärande och deltagande i förskoleundervisningen som de behöver och ta del av sådana undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande.
- Undervisningen och undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande ska planeras och genomföras enligt gruppens behov.

Inkluderande principer i förskoleundervisningen

- Förskoleundervisningen ska ordnas och utvecklas enligt inkluderande principer → anknyter på ett övergripande sätt till genomförandet av den pedagogiska verksamheten.
- Varje barn har rätt att vara en del av gruppen, delta i den gemensamma verksamheten och nå sin fulla potential med hjälp av sina egna styrkor och positiva lärupplevelser tillsammans med de övriga barnen i gruppen.
- I en inkluderande förskoleundervisning kan varje barn agera, utvecklas och lära sig som en unik individ och som medlem i gemenskapen.

Stödmaterial om inkludering

Inkludering i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen

Vad innebär inkludering? På vilket sätt styr inkludering hur småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen ordnas, planeras och utvecklas? På den här sidan har vi samlat information om inkludering.

Inkludering i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen | Utbildningsstyrelsen

Ekosystemisk modell för inkluderande småbarnspedagogik →

Den ekosystemiska modellen för inkluderande småbarnspedagogik konkretiserar inkluderingens många dimensioner. Modellen kan användas för professionella diskussioner när det gäller att förverkliga inkludering i praktiken, ansvar och utvecklingsbehov.

→ Att leda och utveckla en inkluderande småbarnspedagogik →

För att utveckla inkludering i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen förutsätts pedagogiskt ledarskap och att en inkluderande verksamhetskultur utvecklas. På den här sidan hittar du bland annat videomaterial som behandlar dessa teman.

Kapitel 5

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

Centrala utgångspunkter för stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisningen

- **Tillräckligt stöd ska ges i ett tidigt skede.**
- Stödet för lärande ska anordnas enligt principer om **inkludering**.
- Stöd för lärande ska i första hand **anordnas i barnets egen grupp**.
- **Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande** och att utveckla en inkluderande verksamhetskultur är i fokus.
- **Gruppspecifika stödformer** ges i förebyggande syfte i första hand av den egna läraren i den egna gruppen så att **fler barn får del av stödformerna**.

- **Samarbetet mellan lärarna, speciallärarna och den övriga personalen** är centralt för planeringen och genomförandet av stödet och för att tillsammans skapa en gemensam uppfattning om barnens behov av stöd i gruppen.

Inom småbarnspedagogiken stöd till barnet

– inom förskoleundervisningen till barnen och därefter vid behov till barnet

Grunderna för planen för småbarnspedagogik

- Anordnaren av småbarnspedagogik ansvarar för att **barnets** rätt till tjänster av en speciallärare inom småbarnspedagogik samt till sådana tolknings- och assistenttjänster och hjälpmedel som behövs för att delta i småbarnspedagogiken förverkligas.
- Anordnaren av småbarnspedagogik ansvarar för de stödåtgärder och hjälpmedel som **barnet** behöver för att delta i småbarnspedagogiken.
- I småbarnspedagogiken omfattar stödet såväl lösningar som möter **barnets individuella behov** som **lösningar som berör hela gruppen och lärmiljöerna**.

Grunderna för förskoleundervisningens läroplan

- Stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisning innebär **dels lösningar som berör hela gruppen och lärmiljöerna, dels lösningar som tillgodoser barnens individuella behov**.
- Målet med undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, grupp-specifika stödformer och barnspecifika stödåtgärder är att säkerställa att **alla barn** har möjlighet att lära sig och fungera i en grupp i enlighet med målen för förskoleundervisningen.
- Syftet med de grupp-specifika stödformerna är att i ett tidigt skede och på ett förebyggande sätt tillgodose **barnens** många olika behov av stöd i gruppen.

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning från och med 1.8.2025

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

Gruppspecifika stödformer

- Allmän stödundervisning
- Stödundervisning i undervisningsspråket
- Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Barnspecifika stödåtgärder

- Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
- Undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp
- Tolkningstjänster
- Biträdestjänster
- Hjälpmedel

Kontinuitet i ordnandet
av undervisningen i
den grundläggande
utbildningen

Tidigarelagd läroplikt
från och med 1.8.2026

Förskoleundervisning för
5- och 6-åringar med en
funktionsnedsättning,
en sjukdom eller begränsad
funktionsförmåga som
påverkar inlärningsförmågan

Förlängd läroplikt till och
med 31.7.2026

Övriga
undervisningstjänster

Undervisning för ett barn som är
patient inom den specialiserade
sjukvården och konsultativ
sjukhusundervisningstjänst

Avvikande ordnande av
undervisning
(på grund av hälsotillstånd)

Inledande av den
grundläggande
utbildningen senare

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Barnets bästa

Lag om småbarnspedagogik 4 §:

Vid planering, anordnande och tillhandahållande av samt beslutsfattande om småbarnspedagogik ska man i första hand se till barnets bästa.

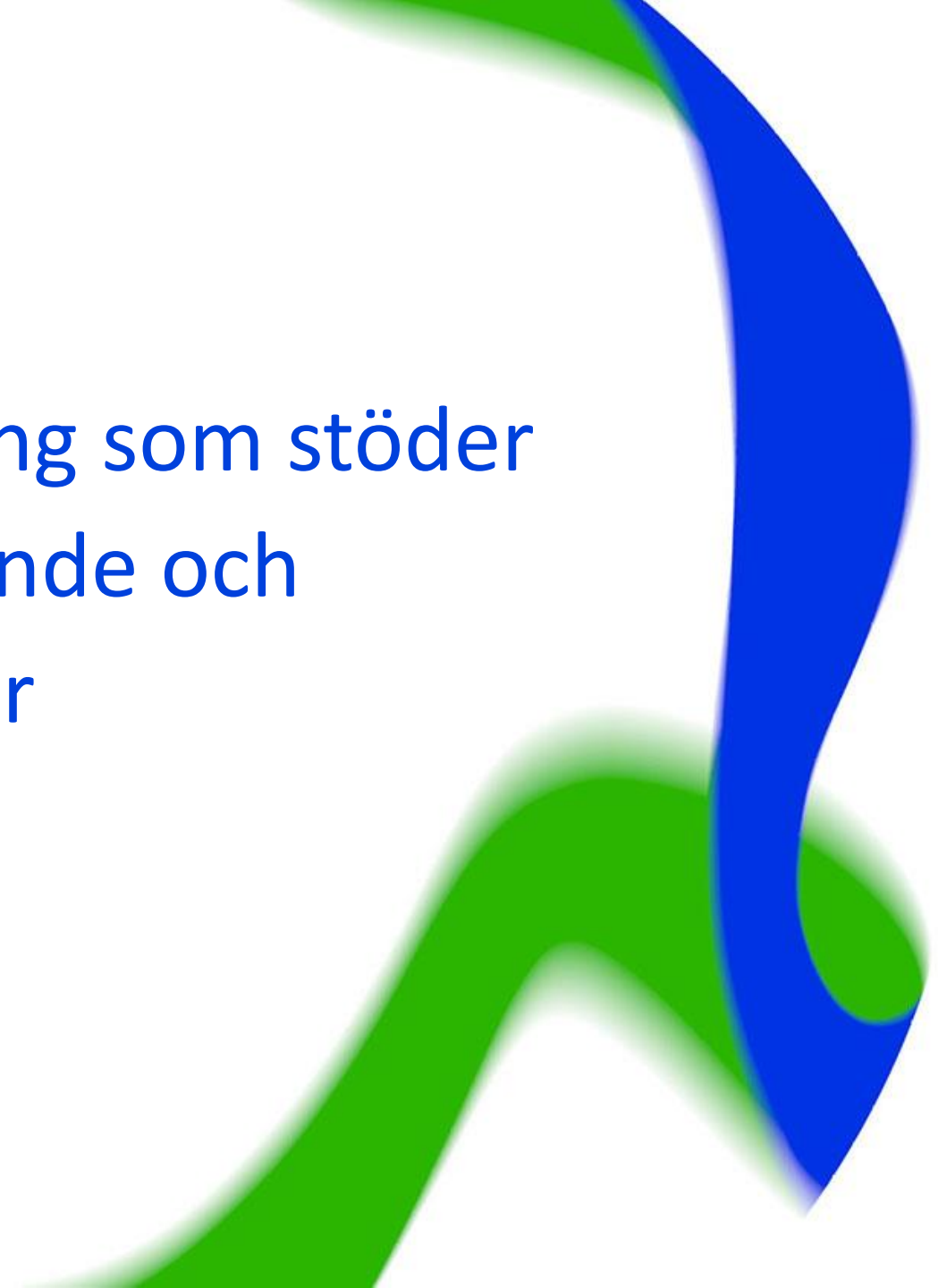
Lag om grundläggande utbildning 3 a §:

Vid planering och anordnande av samt beslutsfattande om grundläggande utbildning ska barnets bästa i första hand beaktas.

Anordnandet av stöd förutsätter planering, ledning och samarbete

- Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppsspecifika stödformer och barnspecifika stödåtgärder förutsätter **systematisk ledning och systematiskt ledarskap**.
 - **Effekten** av undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppsspecifika stödformer och barnspecifika stödåtgärder ska **utvärderas regelbundet**.
- Stödåtgärder, resurser för åtgärderna, strukturella lösningar, ansvarsfördelning och arrangemang ska på ett ändamålsenligt sätt **beskrivas i den lokala läroplanen och i en läsårsplan** som baserar sig på den lokala läroplanen.
 - **Alla anställda har ansvar** för att leda det egna arbetet enligt gemensamt överenskomna principer och mål.
- **Samarbete** mellan personalen och mellan lärarna och yrkes- och sektorsövergripande aktörer samt strukturella lösningar som möjliggör samarbete är viktiga i planeringen och genomförandet av undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande, gruppsspecifika stödformer och barnspecifika stödåtgärder.

Undervisningsarrangemang som stöder
förutsättningarna för lärande och
gruppspecifika stödformer

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

- Utgör en central del av verksamhetskulturen, som ger förutsättningar för alla barns lärande och deltagande.
- Utgör grunden för en god förskoleundervisning, gruppspecifika stödformer och barnspecifika stödåtgärder.
- Utbildningsanordnaren ansvarar för att undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande tilldelas resurser, planeras, genomförs och att effekterna utvärderas som en del av förskoleundervisningens verksamhet.

Genomförandet av stödet i enlighet med inkluderande principer

Grunderna för planen för småbarnspedagogik

- Stödet i småbarnspedagogiken ska ordnas som allmänt, intensifierat och särskilt stöd i enlighet med inkluderande principer.
- I enlighet med en inkluderande värdegrund inom småbarnspedagogiken ska man i planeringen och genomförandet av **det pedagogiska stödet** i första hand använda verksamhetssätt där stödet som barnet behöver genomförs som en del av barngruppen.

Grunderna för förskoleundervisningens läroplan

- **Gruppspecifika stödformer och barnspecifika stödåtgärder** ska ordnas i enlighet med inkluderande principer.
- I enlighet med förskoleundervisningens inkluderande värdegrund ska man vid planering och genomförande av **pedagogiska arrangemang** i första hand använda tillvägagångssätt där det stöd barnet behöver ges som en del av kamratgruppens verksamhet.
- Verksamhetskulturen inom förskoleundervisningen ska utvecklas och ordnas enligt inkluderande principer, och inklusionen anknyter på ett övergripande sätt till genomförandet av den pedagogiska verksamheten... Verksamhetskulturen ska utvecklas bland annat genom att pröva mångsidiga arbetssätt, nya lösningar i lärmiljöerna och **undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande**.

Barnets rätt att få stöd i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen

Grunderna för planen för småbarnspedagogik

- **Ett barn** som deltar i småbarnspedagogisk verksamhet **har rätt** att få allmänt, intensifierat eller särskilt stöd i enlighet med lagen om småbarnspedagogik.
- Barnet har rätt att få stöd på en lämplig nivå genast då behovet av stöd har upptäckts.
- Stödet för barnet kan omfatta **pedagogiska, strukturella och vårdinriktade stödformer**.

Grunderna för förskoleundervisningens läroplan

- **Ett barn** som har svårigheter att delta i undervisningen **har rätt att få** gruppsspecifika **stödformer** och barnspecifika **stödåtgärder** till stöd för sitt lärande och deltagande i förskoleundervisningen.
- Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande kan delas in i **pedagogiska arrangemang och strukturella arrangemang**.

Pedagogiska stödformer och pedagogiska arrangemang

Grunderna för planen för småbarnspedagogik

Pedagogiska stödformer bl.a.

- återkommande aktiviteter och en tydlig struktur i barnets dagliga rutiner
- växelverkan och kommunikation på ett sätt som är sensitivt och tillgängligt, t.ex. kommunikationsmetoder som ersätter tal, såsom tecken, bilder eller olika teknologiska lösningar
- gemensamma och ändamålsenliga pedagogiska och specialpedagogiska arbetssätt och metoder
- systematisk differentiering av verksamheten

Grunderna för förskoleundervisningens läroplan

Pedagogiska arrangemang bl.a.

- dagliga aktiviteter och andra regelbundet återkommande aktiviteter samt att skapa en tydlig och förutsägbar dagsrytm för barnet
- Sensitiva och tillgängliga sätt att samverka och kommunicera är en del av de pedagogiska lösningar som stöder förutsättningarna för lärande. Dessa kan vara kommunikationsmetoder som stöder och ersätter tal, såsom tecken, bilder eller olika tekniska lösningar.
- gemensamma och konsekventa pedagogiska arbetssätt och metoder
- olika former av differentiering

Strukturella stödformer och strukturella arrangemang

Grunderna för planen för småbarnspedagogik

Strukturella stödformer bl.a.

- att minska antalet barn i gruppen, se över personaldimensioneringen och/eller personalstrukturen samt därtill hörande lösningar och att ändra stödformerna enligt barnets stödbehov... och så att gruppen kan uppnå målen som fastställts för småbarnspedagogiken
- personalens kunnande i fråga om att upptäcka barnets stödbehov och genomföra stödet samt deras specialpedagogiska kompetens
- beaktande av hinderfrihet
- **tolknings- och assistenttjänster och användning av hjälpmedel**

Grunderna för förskoleundervisningens läroplan

Strukturella arrangemang bl.a.

- att minska antalet barn i gruppen samt lösningar som gäller personalens dimensionering och/eller struktur så att målen för förskoleundervisningen kan uppnås i gruppen
- personalen har tillräcklig kompetens när det gäller att upptäcka behov av stöd och att genomföra stöd... personalens kompetens kan bland annat stärkas med hjälp av konsultation som ges av en speciallärare
- arrangemang som främjar lokalernas tillgänglighet och som genomförs med hänsyn till behoven i barngruppen
- **assisterande gruppsspecifik personal som arbetar i gruppen**

5.2 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

- **bilda undervisningsgrupperna** på ett sådant sätt att läraren har möjlighet att beakta barngruppens behov och styrkor och uppnå målen för förskoleundervisningen
- **undervisning** som tar hänsyn till barnens många olika behov och förutsättningar samt **språkmedveten undervisning**
- **arbetssätten och lärmiljöerna** ska utformas så att barnens rätt att lära sig och fungera i en kamratgrupp förverkligas med hänsyn till barnets bästa

Pedagogiska arrangemang bl.a.

- Dagliga och andra regelbundet återkommande aktiviteter samt att skapa en tydlig och förutsägbar dagsrytm för barnet
- Sensitiva och tillgängliga sätt att samverka och kommunicera, såsom kommunikationsmetoder som stöder och ersätter tal (bilder, tecken o.s.v.)
- Gemensamma och konsekventa pedagogiska arbetssätt och metoder
- Olika former av differentiering
- Nödvändiga gruppsspecifika hjälpmedel

Strukturella arrangemang bl.a.

- Arrangemang som främjar lokalernas tillgänglighet
- Att minska antalet barn i gruppen
- Lösningar som gäller personalens dimensionering och/eller struktur
- Assisterande gruppsspecifik personal
- Att stärka personalens kompetens

Möjliggör att man enligt behov kan genomföra pedagogiska arrangemang i gruppen

Allmänt stöd är inte det samma som undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

Grunderna för planen för småbarnspedagogik

- Ett barn som deltar i småbarnspedagogik **har rätt att** som en del av den grundläggande verksamheten inom småbarnspedagogiken **få** sådant allmänt stöd som barnets individuella utveckling, lärande eller välbefinnande förutsätter genast när behovet av stöd framkommit.
- Allmänt stöd är den första åtgärden för att svara på barnets behov av stöd.
- Man ska tillgodose **barnets individuella behov** av stöd till exempel genom att använda lämpliga material, redskap, undervisningsprogram eller stöd som ges på deltid av en speciallärare.
- Stödet för barnet är **kortvarigt och/eller till sin intensitet** lägre i jämförelse med det intensifierade och särskilda stödet.

Grunderna för förskoleundervisningens läroplan

- Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande är **en del av all verksamhet inom förskoleundervisningen**.
- Syftet med undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och gruppsspecifika stödformer är att förebygga uppkomsten av större stödbehov genom att i gruppen tillämpa **sådana undervisningsarrangemang och stödformer som gynnar flera barn**. På detta sätt främjar man alla barns lika rätt till lärande och ser till att arrangemangen för att ordna undervisningen är lämpliga för barnen och att arrangemangen baserar sig på behoven av stöd för lärandet.
- Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande utgör en central del av verksamhetskulturen och ger **förutsättningar för alla barns delaktighet, lärande och deltagande i förskoleundervisningen**.

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

- Syftet är att förebygga uppkomsten av större behov av stöd genom att i gruppen tillämpa sådana undervisningsarrangemang och gruppsspecifika stödformer som gynnar flera barn.
- Alla barns lika rätt till lärande främjas.
- Man ser till att arrangemangen för undervisningen är lämpliga för barnen och att de baserar sig på behoven av stöd för lärande i gruppen som helhet.

Gruppsspecifika stödformer som ett tillägg till undervisningsarrangemang

- allmän stödundervisning som ges av en lärare
- stödundervisning i undervisningsspråket
- undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Tre gruppsspecifika stödformer

En förutsättning för att genomföra stödformerna är **samarbete mellan läraren, specialläraren och den övriga personalen** och att de tillsammans skapar en gemensam uppfattning om behoven av stöd i förskolegruppen och hos de barn som hör till gruppen.

Allmän stödundervisning
som ges av en lärare

Stödundervisning i
undervisningsspråket
som ges av en lärare

Undervisning som ges av
en speciallärare i samband
med annan undervisning

Centrala utgångspunkter för gruppspecifika stödformer i förskoleundervisningen

- Gruppspecifika stödformer **ska tilldelas resurser och ges systematiskt** som ett **tillägg** till undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande.
- Syftet är **att i ett tidigt skede och på ett förebyggande sätt** tillgodose barnens många olika behov av stöd i gruppen.
- De gruppspecifika stödformerna är **primära stödformer som alla barn har rätt till**.
- Gruppspecifika stödformer ska i första hand genomföras **flexibelt i grupp**.
- **Inga förvaltningsbeslut** om gruppspecifika stödformer för enskilda barn ska fattas.
- Gruppspecifika stödformer ska planeras i **läsårsplanen**.
- Ett barn kan få både gruppspecifika stödformer och barnspecifika stödåtgärder samtidigt.

Allmän stödundervisning som ges av en lärare

- Syftet med **allmän stödundervisning som ges av en lärare** är att stödja barnens lärande och deltagande i förskoleundervisningen.
- innebär att **verksamheten i förskolegruppen differentieras** och den ges i huvudsak i **flexibla mindre grupper** med hänsyn till barnens behov av stöd
- **anknyter i första hand till lärområdena**
- ordnas på ett pedagogiskt ändamålsenligt sätt och systematiskt och ges så ofta det behövs
- **kan ges i förebyggande syfte** och tillgodose barnens behov av stöd som beror på kortvarig sjukfrånvaro
- **ges i första hand av läraren som ansvarar för förskolegruppen**
 - kan även ges av en annan lärare i form av samundervisning eller kompanjonundervisning
 - samarbetet mellan lärarna är viktigt när den allmänna stödundervisningen planeras, genomförs och effekterna av den utvärderas

Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare

- Syftet är att **stärka barnens färdigheter i undervisningsspråket**, vilket stöder barnens lärande och deltagande i förskoleundervisningen.
 - **ges även till de barn i gruppen som har finska eller svenska som modersmål, och som behöver det som stöd för att lära sig undervisningsspråket**
- är språkmedveten undervisning -> **I planeringen och genomförandet beaktas** aspekter som anknyter till språkmedveten undervisning och undervisning i svenska/finska som andraspråk
- ges som en del av undervisningen i förskolan **så ofta det behövs**
- **ges i första hand av läraren som ansvarar för förskolegruppen**
 - kan även ges av en annan lärare
 - kan genomföras som samundervisning eller kompanjonundervisning
 - samarbetet mellan lärarna är viktigt när stödundervisningen i undervisningsspråket planeras, genomförs och effekterna av den utvärderas

Språkmedveten undervisning – en central del av all verksamhet inom förskoleundervisningen

- **Verksamhetskulturen:** I en språkmedveten förskoleundervisning ska man stödja barns förmåga att kommunicera och fungera i kamratgruppen.
- **Mångsidig kompetens:** Utvecklingen av barnens språkmedvetenhet ska stödjas och barnen ska uppmuntras att uttrycka sig på olika sätt.
- **Lärområdet *Språkens rika värld*:** I förskoleundervisningen ska man tillsammans iaktta olika språk för att stödja barnens språkliga färdigheter. I synnerhet granskas de språk som talas i barngruppen och i närmiljön. På det viset stöds barnens språkmedvetenhet och utvecklingen av de egna språkliga och kulturella identiteterna.
- **Preciseringar gällande språk och kultur:** Utvecklingen av barnens kunskaper i svenska eller finska ska främjas med en målinriktad och språkmedveten undervisning och utgående från barnens behov och förutsättningar på alla områden som barnets språkliga kunskaper och färdigheter omfattar. Det egna modersmålet och att lära sig svenska eller finska som andraspråk ligger till grund för barnets funktionella två- och flerspråkighet.
- **Stöd för lärande:** Språkmedveten undervisning hör till undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande och den stöder barnens språkliga utveckling samt hjälper barnen att förstå och lära sig begrepp inom olika kunskaps- och färdighetsområden. Stödundervisning i undervisningsspråket är språkmedveten undervisning.

Stödmaterial om språkmedvetenhet undervisning

Språkmedvetenhet

Betydelsen av språkmedvetenhet har under de senaste åren uppmärksammats i allt högre grad på alla stadier inom utbildningen. På den här sidan hittar du ett mångsidigt material till stöd för språkmedvetet arbete.

Språkmedveten multilitteracitet i olika läroämnen →

I materialet presenteras språkmedvetenhet och språkmedvetna arbetssätt som styr eleverna till multilitteracitet.

LUKILOKI - Perspektiv på läs- och skrivfärdigheter →

Materialet stöder personalens kompetensutveckling på olika fostrings- och utbildningsstadier och i olika läroämnen.

Lyft språken! →

WWW.OPH.FI

Projektet Lyft språken! stöder implementeringen av planen för småbarnspedagogik i syfte att stärka personalens språkliga medvetenhet.

Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

- avses undervisning **som ges av en speciallärare**, som bygger på specialpedagogisk kompetens och som stöder lärandet och deltagandet i förskoleundervisningen (undervisning som ges av en lärare som har behörighet som speciallärare)
- ska fokusera på stödbehov och svårigheter som observerats på hela gruppens nivå och som kan åtgärdas genom stöd och **undervisning av en speciallärare i form av samundervisning eller kompanjonundervisning**
- ges till **hela förskolegruppen**, men den möjliggör också undervisning för **mindre barngrupper**
- gruppernas storlek ska baseras på det observerade behovet och **grupperna ska bildas flexibelt**

Specialläraren kan också ge konsultation som riktar sig till läraren och den övriga personalen som arbetar i gruppen.

2.2 Tidigare stöd till barnet

Följande undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande har genomförts i barnets förskolegrupp:

Därtill har **följande gruppsspecifika stödformer** genomförts i barnets förskolegrupp i enlighet med läsårsplanen:

Allmän stödundervisning

Barnet har fått allmän stödundervisning

☐ Ja ☐ Nej

Om ja, beskrivning:

Stödundervisning i undervisningsspråket

Barnet har fått stödundervisning i undervisningsspråket

☐ Ja ☐ Nej

Om ja, beskrivning:

Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Barnet har fått undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

☐ Ja ☐ Nej

Om ja, beskrivning:

Uppgifter i modellblanketten för plan för genomförande av barnspecifikt stöd

Barnet har regelbundet eller på heltid fått stödtjänster i småbarnspedagogiken (lag om småbarnspedagogik 15 c §)

☐ Ja ☐ Nej

Under perioden -

I förskoleundervisningen har barnet sedan fått **barnspecifika stödåtgärder**

☐ Ja ☐ Nej

Under perioden -

Om ja, barnspecifika stödåtgärder som genomförts:

☐ Regelbunden undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning

☐ Undervisning som ges av en speciallärare på heltid i smågrupp

☐ Tolkningstjänster:

☐ Biträdestjänster:

☐ Hjälpmedel:

Finns det andra skillnader, mellan gruppsspecifika stödformer och undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, än undervisning som ges av en speciallärare? Det finns många likheter mellan undervisningsarrangemangen och de gruppsspecifika stödformerna, som till exempel differentiering och språkmedveten undervisning.

- Principerna gällande differentiering och språkmedveten undervisning är sk. röda trådar som ska beaktas i planeringen av både undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och gruppsspecifika stödformer.
- **Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande** har inte i detalj definierats, dvs. vilka de är, och läroplansgrunderna ger endast exempel på pedagogiska och strukturella arrangemang. Hela personalen deltar i genomförandet av dem.
- **Gruppsspecifika stödformer** har definierats i lagen om grundläggande utbildning och de är allmän stödundervisning, stödundervisning i undervisningsspråket och undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning.
 - Gruppsspecifika stödformer ska tilldelas resurser enligt det behov man känner till att gruppen har
 - I läsårsplanen ska man beskriva hur de gruppsspecifika stödformerna planeras, genomförs och utvärderas

Lärsårsplanen är ett verktyg för att planera stödet vid verksamhetsstället eller enheten

Gällande ordnandet av stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisningen ska man i lärsårsplanen för **verksamhetsställets eller enhetens** del beskriva

- strukturerna
- tillvägagångssätten
- arbets- och ansvarsfördelningen
- det yrkes- och sektorsövergripande samarbetet
- samarbetet med vårdnadshavarna
- hur de gruppsspecifika stödformerna planeras, genomförs och utvärderas
 - behov som man känner till
 - behov som framkommer under förskoleåret

Inleder man alltid med gruppsspecifikt stöd när man konstaterar att barnet behöver stöd för sitt lärande, sin utveckling och sitt välbefinnande i förskoleundervisningen?

- Barnens behov ska tillgodoses med undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och gruppsspecifika stödformer, som genomförs utgående från de **behov som framkommer på gruppnivå**.
- En bedömning av barnspecifikt stöd görs om undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande och gruppsspecifika stödformer är **otillräckliga för att tillgodose barnets behov** – till exempel då barnet behöver tolkningstjänster eller hjälpmedel för att kunna delta i förskoleundervisningen.
- **Om barnet inom småbarnspedagogiken** haft hjälpmedel, om barnet fått tolkningstjänster, barnspecifik assistenttjänst eller om barnet regelbundet eller på heltid fått undervisning av en speciallärare i en mindre grupp kan man vid övergången till förskoleundervisningen bedöma behovet av barnspecifika stödåtgärder och planera genomförandet av stödet **utan att först ge gruppsspecifika stödformer**.

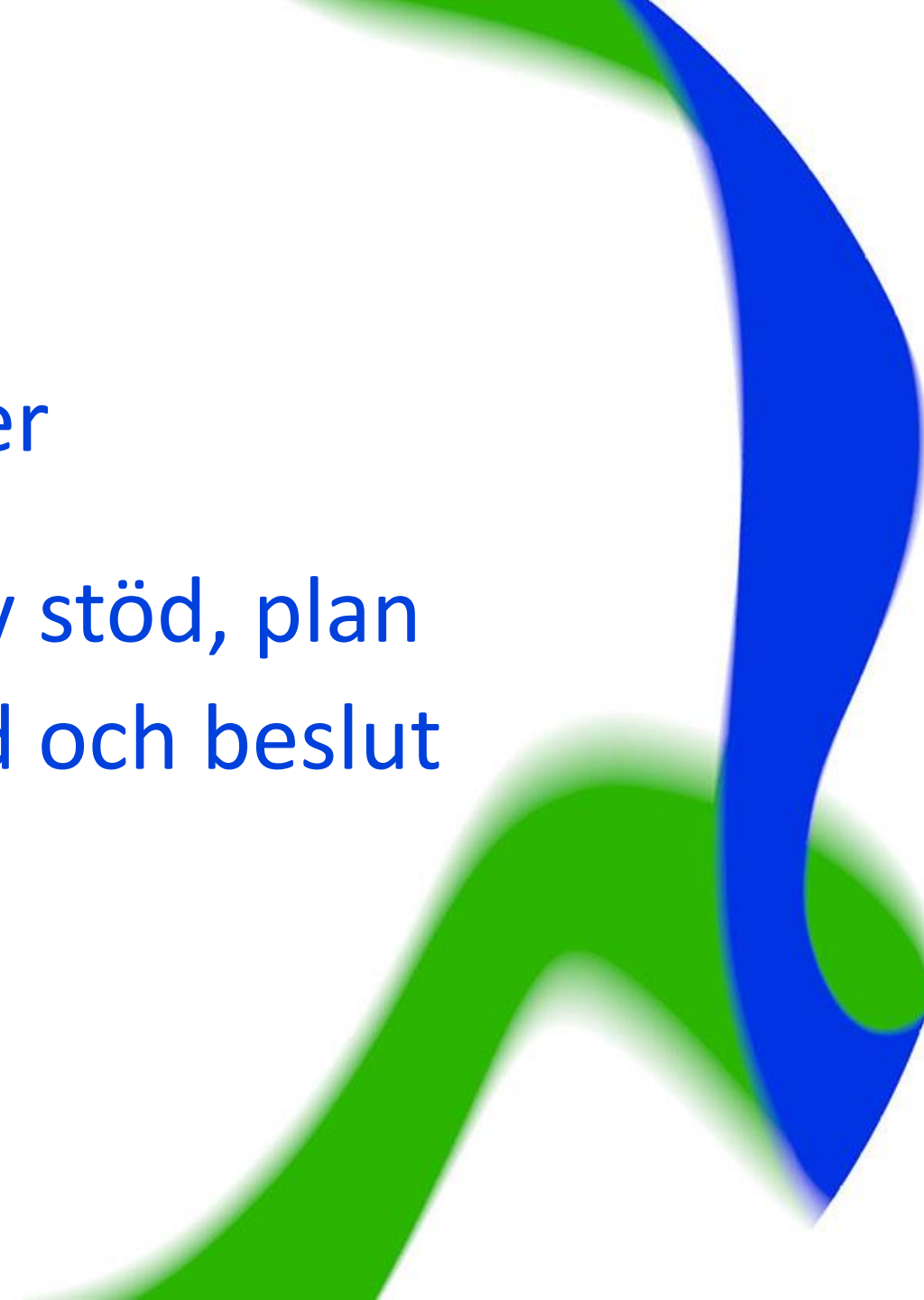
Vad innebär undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning som gruppsspecifikt stöd vs. barnspecifikt stöd i förskoleundervisningen? Vilken är skillnaden?

Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning som en **gruppsspecifik stödform** riktar sig till behov på gruppnivå, och den genomförs som sam- eller kompanjonundervisning antingen med hela gruppen eller i mindre grupper.

Undervisning som ges av en speciallärare som **barnspecifik stödåtgärd**

- barnets individuella behov är utgångspunkten för planeringen av undervisningen
- ges antingen regelbundet eller på heltid
- utgår från en bedömning av barnspecifikt stöd, en plan för genomförande av stöd och ett beslut om stöd

Barnspecifika stödåtgärder

Bedömning av behovet av stöd, plan
för genomförande av stöd och beslut
om stöd

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

Bland annat differentiering, språkmedveten undervisning, bildande av undervisningsgrupper så att målen för undervisningen kan nås, olika pedagogiska arrangemang (t.ex. återkommande aktiviteter och förutsägbarhet samt grupp-specifika hjälpmedel), olika strukturella arrangemang (t.ex. assisterande/handledande personal i gruppen) samt beaktande av barnens styrkor

Gruppspecifika stödformer som ett tillägg till undervisningsarrangemang

- Allmän stödundervisning som ges av en lärare
- Stödundervisning i undervisningsspråket
- Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Barnspecifika stödåtgärder

- Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
- Undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp
- Tolkningstjänster
- Biträdestjänster
- Hjälpmedel

Barnspecifika stödåtgärder

- Ett barn har rätt att få barnspecifika stödåtgärder utan dröjsmål om de gruppspecifika stödformerna är **otillräckliga**
- Barnspecifika stödåtgärder ska ges **utgående från det individuella behovet och regelbundet**
- Ett barn kan få flera barnspecifika stödåtgärder enligt sina stödbehov
- I samband med barnspecifika stödåtgärder har barnet också **rätt att få gruppspecifika stödformer**
- Barnspecifika stödåtgärder ska ordnas i första hand på barnets eget verksamhetsställe för förskoleundervisning med hänsyn till **barnets bästa**
- Barnspecifika stödåtgärder ska ordnas utgående från
 - **en bedömning** av behovet av stöd
 - **en plan** för genomförande av stöd
 - **ett beslut** om stöd

Barnspecifika stödåtgärder

- Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
- Undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp
- Tolkningstjänster
- Biträdestjänster
- Hjälpmedel

Bedömning av behovet av barnspecifika stödåtgärder om de gruppspecifika stödformerna är otillräckliga
-----> bedömningen antecknas i planen för genomförande av stöd.

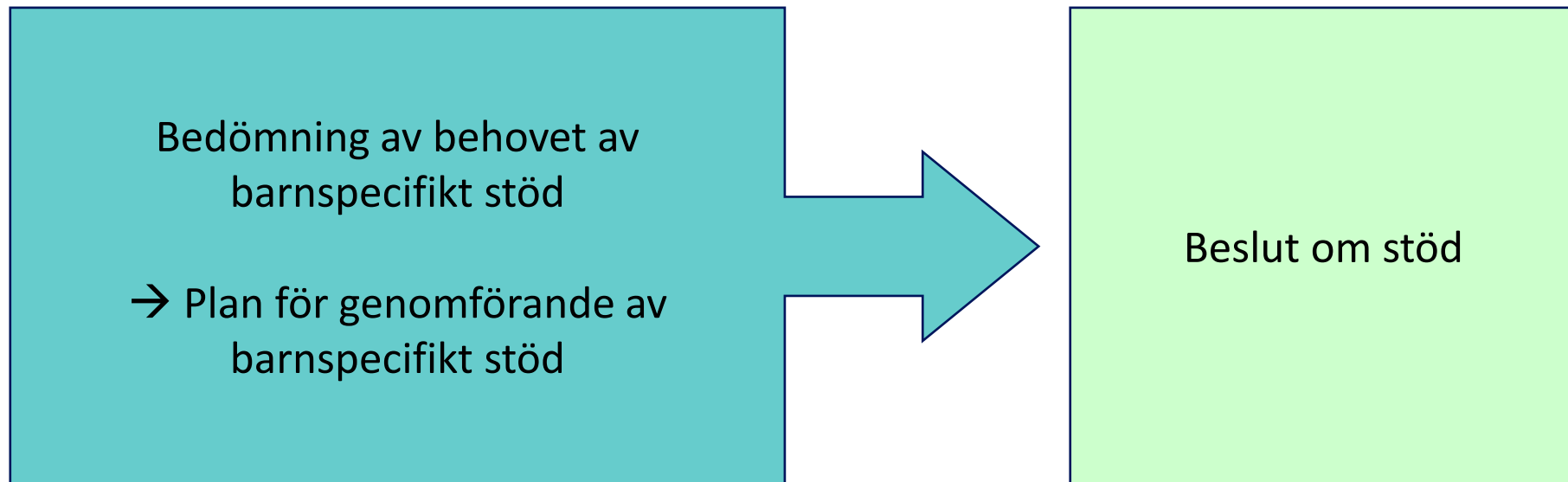

Gruppspecifika stödformer

Allmän stödundervisning, stödundervisning i undervisningsspråket, undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning.

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

Bedömningen av behovet av barnspecifikt stöd ingår i planen för genomförande av barnspecifikt stöd

Planering och dokumentering av stödet inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen

Grunderna för planen för småbarnspedagogik

- I barnets plan för småbarnspedagogik ska man ange barnets **eventuella stöd för utveckling, lärande och välbefinnande**
- Då ett barn får stöd i småbarnspedagogiken ska det i barnets plan för småbarnspedagogik antecknas följande:
 - Pedagogiska stödformer
 - Strukturella stödformer
 - Vårdinriktade stödformer
 - Samarbete och tjänster som stödet förutsätter
 - Utvärdering av effekten av stödet

Grunderna för förskoleundervisningens läroplan

- Av planen för genomförande av barnspecifikt stöd ska det framgå
 - vilka barnspecifika stödåtgärder barnet behöver utgående från bedömningen av behovet av barnspecifikt stöd
 - motiveringar för varför barnspecifika stödåtgärder behövs eller inte behövs
 - eventuella andra uppgifter och utredningar som man använt sig av i bedömningen av behovet av stöd
 - **hur de barnspecifika stödåtgärderna ska genomföras**
 - **hur genomförandet av de barnspecifika stödåtgärderna och deras effekter ska följas upp**

Undervisning som ges av en speciallärare som en barnspecifik stödåtgärd

Regelbunden undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning

- barnets individuella behov är utgångspunkten för planeringen av undervisningen
- **under en längre period**, till exempel en termin eller ett läsår
- med smågrupp avses en förskolegrupp som har bildats för att genomföra barnspecifikt stöd och möjliggöra undervisning som ges av en speciallärare
→ storleken på en smågrupp definieras lokalt
- undervisningen kan även genomföras som individuell undervisning om det är ändamålsenligt med tanke på barnets behov av stöd

Undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp

- barnets individuella behov är utgångspunkten för planeringen av undervisningen
- **ges på heltid**
- en smågrupp kan vara en specialgrupp eller en förskolegrupp med färre barn i vilken barnet deltar under den tid förskoleundervisningen pågår

Tolknings- och biträdestjänster samt hjälpmedel som en barnspecifik stödåtgärd

Tolkningstjänster

- tolkningstjänster som tillhandahålls genom teckenspråk eller andra kommunikationsmetoder
- rätt till tolkningstjänster har barn med hörselskada, synhörselskada eller talskada som behöver tjänsten för att kunna delta i förskoleundervisningen
- ordnas enligt barnets behov

Biträdestjänster

- blir aktuella när andra arrangemang till stöd för lärande och deltagande och en assisterande personalresurs inte stöder barnets jämlika deltagande i förskoleundervisningen
- ett barnspecifikt biträde stöder barnets deltagande i gruppens verksamhet tillsammans med den övriga personalen i gruppen
- under förskoleundervisningen kan biträdet också hjälpa andra barn så att läraren kan undervisa barnet med hänsyn till barnets individuella behov

Hjälpmedel

- hjälpmedel som barnet behöver för att kunna delta i förskoleundervisningen och som stöder barnets möjligheter att lära sig och fungera i förskolegruppen i enlighet med målen för undervisningen
- hjälpmedel som krävs för deltagande i undervisningen ska ordnas enligt barnets behov och så att de finns tillgängliga för barnet i gruppen och individuellt
- hjälpmedlen är en del av undervisningsmaterialen

Plan för genomförande av barnspecifikt stöd

– exempel Utbildningsstyrelsens modellblankett

Sekretessbelagd: Lag om grundläggande utbildning 40 § 3 mom. (30.12.2024/1090)

1

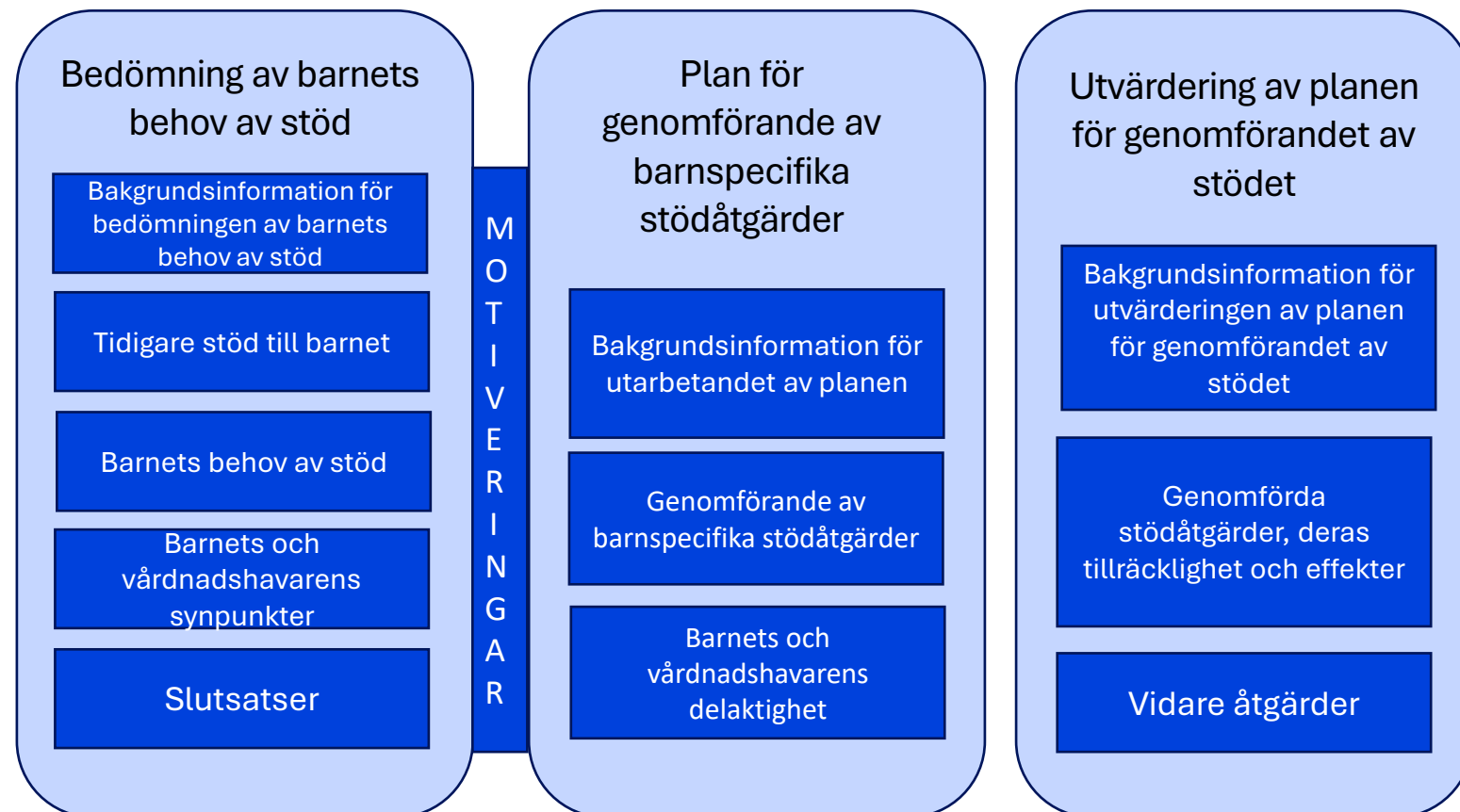
Plan för genomförande av barnspecifikt stöd inom förskoleundervisningen

Anvisningar för användningen av blanketten

Blanketten behöver inte undertecknas eller skrivas ut.
I blanketten ska endast nödvändiga uppgifter antecknas.

1 Uppgifter om barnet

Barnets namn (obligatorisk uppgift)
Födelsedatum, personbeteckning eller annan identifikationskod (obligatorisk uppgift) Annan identifikationskod är till exempel studentnummer. En identifikationskod är en obligatorisk uppgift.
Plats eller verksamhetsställe där förskoleundervisningen ordnas (obligatorisk uppgift)
Förskolegrupp (användbar information eller villkorligt obligatorisk)
Vårdnadshavare/annan laglig företrädare (obligatorisk uppgift) Namn är obligatorisk uppgift, eventuellt information om relationen till barnet kan tilläggas
Kontaktuppgifter för vårdnadshavaren/vårdnadshavarna eller den lagliga företrädaren (användbar information eller villkorligt obligatorisk) Telefonnummer eller e-postadress antecknas som kontaktuppgifter
Tilläggsuppgifter för kontakt Till exempel på vilket sätt man i första hand tar kontakt med vårdnadshavaren

Beslut om stöd i förskoleundervisningen

- I förvaltningsbeslutet ska **de barnspecifika stödåtgärderna** fastställas utgående från den bedömning av barnets stödbehov och den plan som utarbetats för genomförande av stödet:
 - Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
 - Undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp
 - Tolkningstjänster
 - Biträdestjänster
 - Hjälpmedel

Beslut om stöd inom förskoleundervisningen

Utbildningsanordnarens namn
Beslutets datum och diarienummer/kod
Barnets namn
Barnets födelsedatum

Hörande

Barnet och barnets vårdnadshavare/lagliga företrädare har hörts före detta beslut har fattats. Tidpunkt för hörandet
Datum

Beslut

Barnets namn
☐ ges ☐ ges inte barnspecifika stödåtgärder.

Barnspecifika stödåtgärder (lag om grundläggande utbildning 20 c §) ska ges enligt följande:

Undervisning som ges av en speciallärare

☐ Regelbunden undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
☐ Undervisning som ges av en speciallärare på heltid i smågrupp Beskrivning av hur undervisningen ordnas

Tolknings- och biträdestjänster samt hjälpmedel

☐ Tolkningsjänster: Beskrivning av tolkningstjänsten
☐ Biträdestjänster: Beskrivning av biträdestjänsten
☐ Hjälpmedel: Beskrivning av hjälpmedlen

Motiveringar till beslutet

☐ Barnet har behov av barnspecifika stödåtgärder då barnets behov av stöd inte i tillräcklig mån kan tillgodoses med grupp-specifika stödformer.

ELLER

☐ Barnet har inte behov av barnspecifika stödåtgärder utan barnets behov av stöd kan i tillräcklig mån tillgodoses med grupp-specifika stödformer.

Motiveringar
Till grund för beslutet Datum
ligger planen för genomförande av barnspecifikt stöd (20 e §) som utarbetats. I planen ingår en bedömning av behovet av barnspecifikt stöd (20 d §).

Lagstiftning som tillämpas
Lag om grundläggande utbildning 20 a §, 20 c §, 20 f §

Sökande av ändring
Det är möjligt att söka omprövning av det här beslutet hos Regionförvaltningsverket enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen.

Föredragande (valfri) Namn, tjänstebestämmelse, organisation

Beslutet har fattats av Namn, tjänstebestämmelse, organisation

Tillkännagivande av beslutet Vårdnadshavaren eller annan laglig företrädare
--

Mer information Mer information om beslutet ges av Namn, tjänstebestämmelse, kontaktpuppgifter
--

Att tillgodose barnets behov av stöd i småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen från och med 1.8.2025

Eventuellt stöd när det gäller småbarnspedagogik som kompletterar förskoleundervisningen ska samordnas med det stöd som ges i förskoleundervisningen och antecknas i barnets plan för småbarnspedagogik

- **Barnets plan** ska utarbetas då ett barn deltar i småbarnspedagogik som kompletterar förskoleundervisningen.
- Om ett barn får barnspecifika stödåtgärder i förskoleundervisningen ska en **plan för genomförande av barnspecifikt stöd** utarbetas.
- Barnets plan och planen för genomförande av stöd kan kombineras förutsatt att båda planerna nämns i den kombinerade planen.
 - I den kombinerade planen ska antecknas för förskoleundervisningens del de aspekter som tas upp i kapitel 5.3.2 i grunderna för förskoleundervisningens läroplan och för småbarnspedagogiken som kompletterar förskoleundervisningen ska antecknas de aspekter som tas upp i kapitel 1.3 och 5.5 i grunderna för planen för småbarnspedagogik.
- Utbildningsanordnarna kan utarbeta en **plan för barnets lärande** för alla barn som deltar i förskoleundervisningen.
- Med denna plan kan man kombinera **planen för genomförande av barnspecifikt stöd**.
- **Barnets plan** kan kombineras med den här planen förutsatt att de lagstadgade barnspecifika planerna nämns i den kombinerade planen.
 - I den kombinerade planen ska antecknas för förskoleundervisningens del de aspekter som tas upp i kapitel 5.3.2 i grunderna för förskoleundervisningens läroplan och för småbarnspedagogiken som kompletterar förskoleundervisningen ska antecknas de aspekter som tas upp i kapitel 1.3 och 5.5 i grunderna för planen för småbarnspedagogik.

Kontinuitet när det gäller stödformer från småbarnspedagogiken till förskoleundervisningen

- Information om stödåtgärder som barnet eventuellt fått före förskoleundervisningen och om åtgärdernas inverkan ska användas i förskoleundervisningen
 - Om barnet inom småbarnspedagogiken haft
 - hjälpmedel,
 - om barnet fått tolkningstjänster,
 - barnspecifik assistenttjänst
 - om barnet regelbundet eller på heltid fått undervisning av en speciallärare i en mindre grupp

kan man vid övergången till förskoleundervisningen **bedöma behovet av barnspecifika stödåtgärder och planera genomförandet av stödet utan att först ge gruppsspecifika stödformer.**

Kontinuitet när det gäller stödåtgärder från förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen

- Om barnet i förskoleundervisningen har haft
 - tillgång till personliga hjälpmedel,
 - barnspecifika tolknings-eller biträdestjänster
 - undervisning av en speciallärare regelbundet eller på heltid i smågruppska detta beaktas när barnet övergår till den grundläggande utbildningen.
- Behovet av barnspecifika stödåtgärder ska **bedömas i övergångsskedet och genomförandet av stödet ska planeras i samarbete med den grundläggande utbildningen**. Inom den grundläggande utbildningen ska en plan för genomförande av elevspecifikt stöd utarbetas för eleven och ett beslut om stöd ska fattas i enlighet med grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

En plan för barnets lärande kan utarbetas för alla barn i förskoleundervisningen

- Utbildningsanordnaren bestämmer om det görs en plan för barnets lärande för alla barn
→ Inga förändringar har skett
- Även om man inte gör upp en plan för barnets lärande ska man tillsammans med barnet och vårdnadshavaren diskutera varje barns behov, önskemål och lärande (grunderna för förskoleundervisningens läroplan kapitel 2.2)
- Lokalt beslutar man om innehållet i planen för barnets lärande
 - Syftet med planen är att främja en målinriktad verksamhet (grunderna för förskoleundervisningens läroplan kapitel 2.2)
- Det är ett lokalt beslut om man väljer att kombinera planen för barnets lärande med barnets plan
- Det är ett lokalt beslut om man väljer att kombinera planen för genomförande av barnspecifikt stöd med barnets plan och/eller planen för barnets lärande

Får man i barnets individuella plan göra anteckningar om gruppsspecifika stödformer och utvärdera deras effekter? Är det lagenligt? Eller ska man utarbeta en plan på gruppnivå för varje förskolegrupp?

- Eftersom bedömningen av behovet av barnspecifika stödåtgärder uttryckligen grundar sig på att gruppsspecifika stödformer och undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande har visat sig vara otillräckliga för att tillgodose barnets behov, så får man i barnets individuella plan anteckna vilka gruppsspecifika stödformer barnet har fått ta del av i gruppen och utvärdera hur man med dem har lyckats tillgodose barnets behov.
- En plan på gruppnivå är ett lokalt beslut. I en plan på gruppnivå antecknar man inte enskilda barns behov, utan bedömningen sker på gruppnivå dvs. om de genomförda stödformerna har haft effekt.

Vi gör upp individuella planer för alla barn i förskoleundervisningen. Hur blir det i fortsättningen om det inte heller lägre görs barnspecifika bedömningar och planer när det gäller stöd?

- Att göra upp en plan för varje barns lärande i förskoleundervisningen är ett lokalt beslut. Läraren kan i samarbete med barnet och vårdnadshavaren utarbeta för varje barn en plan för barnets lärande för att främja en målinriktad verksamhet. Målen i planen riktar sig inte till barnet utan till den pedagogiska vetksamheten och undervisningen.
- Den här principen har inte ändrat i och med uppdateringen av grunderna för förskoleundervisningens läroplan.
- För att genomföra barnspecifika stödåtgärder ska en plan för genomförande av stödet utarbetas.

Kan ett barn få barnspecifikt stöd i förskoleundervisningen (t.ex. för utmaningar i lärande) och i den kompletterande småbarnspedagogiken endast allmänt eller intensifierat stöd?

- Det är möjligt att behovet av stöd ser olika ut i förskoleundervisningen och i den kompletterande småbarnspedagogiken.
- Behovet av stöd bedöms alltid individuellt och så att man vid bedömningen av stödbehovet i förskoleundervisningen beaktar skyldigheterna i grunderna för förskoleundervisningens läroplan (5.3.1) och vid bedömningen av stödbehovet i den kompletterande småbarnspedagogiken skyldigheterna i grunderna för planen för småbarnspedagogik (5.4 och 5.5).

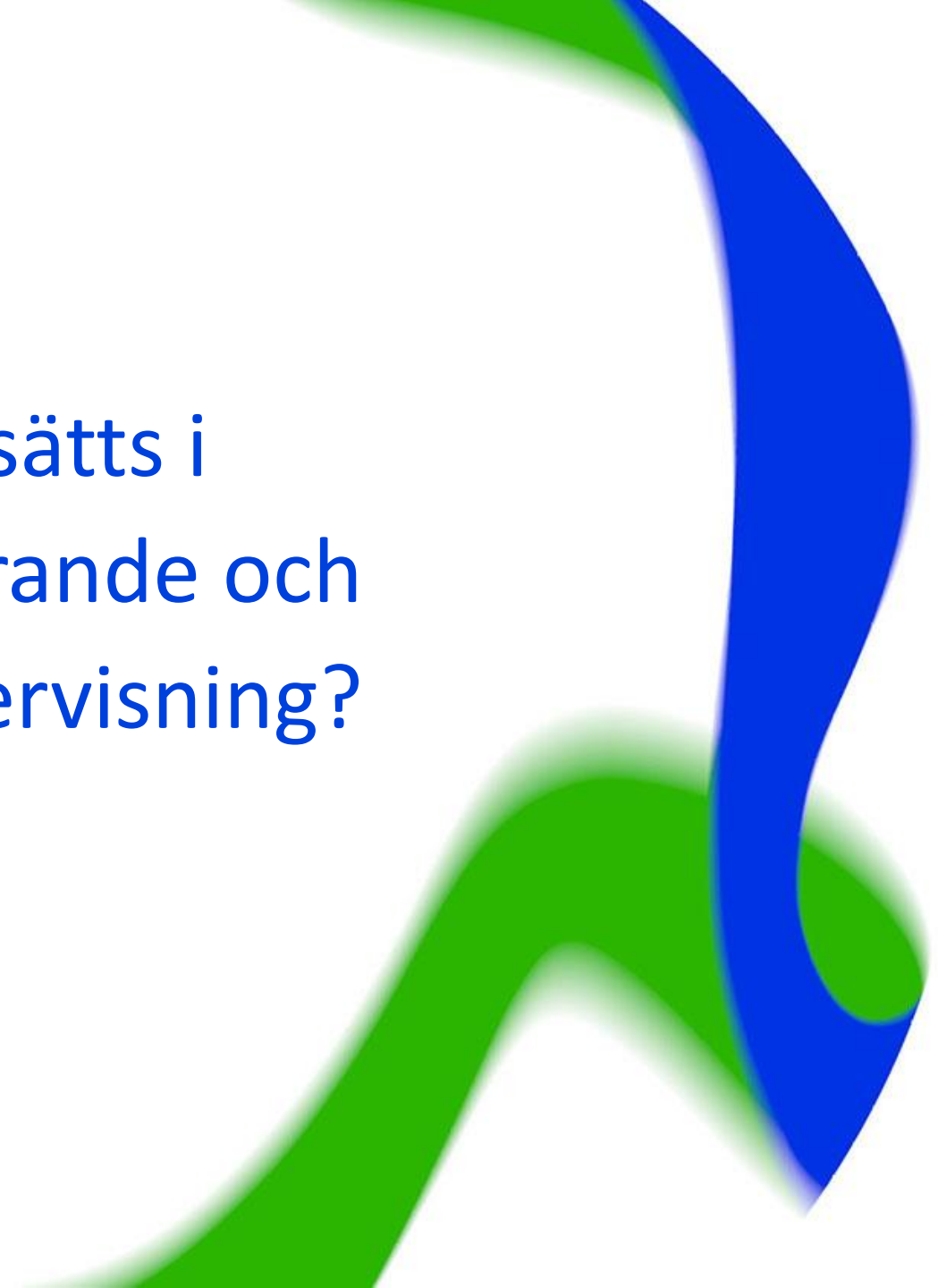

Om ett barn har barnspecifika stödåtgärder på förskolan och deltar även i småbarnspedagogiken, bedöms då behovet av stöd inom småbarnspedagogiken skilt?

Ja, behovet av stöd inom småbarnspedagogiken bedöms skilt och enligt lagen om småbarnspedagogik och grunderna för planen för småbarnspedagogik.

Hurdant samarbete förutsätts i samband med stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning?

Samarbete med vårdnadshavarna

- Grundläggande principer: ansvaret är hos utbildningsanordnaren, utgångspunkten är att bygga upp ett förtroende och ömsesidig respekt, samarbetet ska ta hänsyn till familjernas mångfald, individuella behov och frågor som gäller vårdnad, barnets och vårdnadshavarnas synpunkter beaktas i genomförandet av undervisningen och i samband med att en eventuell plan för barnets lärande utarbetas
- Särskilt viktigt är samarbetet när stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisningen planeras och genomförs, information om transporter och elevvård under förskoletiden ges samt om andra tjänster inom småbarnspedagogiken som barnet kan behöva
- Samarbetet med vårdnadshavarna antecknas i läsårsplanen, vårdnadshavarna informeras om läsårsplanen, vårdnadshavaren kan ta initiativ till en bedömning av behovet av stödåtgärder, barnets vårdnadshavare eller annan laglig företrädare ska ges möjlighet att delta i bedömningen av behovet av stödåtgärder
- Alla vårdnadshavare ska informeras om undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande och om barnets rätt till grupp-specifika stödformer och vid behov till barnspecifika stödåtgärder.

Är det så att en vårdnadshavare kan vägra att ta emot barnspecifika stödåtgärder åt sitt barn? Tidigare har beslutet fattats enligt barnets behov av stöd, vid behov även mot vårdnadshavarens vilja.

Nej. Vårdnadshavaren kan inte vägra att ta emot stödåtgärder som barnet behöver. Vårdnadshavaren ska däremot alltid höras före beslutet fattas.

Kapitel 5.4.1: "Vårdnadshavarna ska informeras om att varken de eller barnet kan vägra att ta emot stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning och att deras samtycke inte behövs för att bedöma behovet av stöd eller för att planera stödet."

Sektorsövergripande samarbete i samband med stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

- Med sektorsövergripande samarbete avses verksamhet och samarbete som förenar **yrkespersoner inom olika förvaltningsområden** och som överskrider deras gränser.
 - I första hand samarbetar man med elevvårdstjänsternas personal (inklusive barnrådgivning).
 - Man ska samarbeta med sakkunniga inom hälso- och sjukvården i samband med en kronisk sjukdom, läkemedelsbehandling och/eller diet, medicinsk rehabilitering och i samband med användning av hjälpmedel
- Vid behov ska man samarbeta sektorsövergripande i samband med bedömningen av behovet av barnspecifika stödåtgärder samt planeringen och genomförandet av stödåtgärder.
- Sektorsövergripande samarbete, ett medicinskt utlåtande eller en exakt diagnos som fogas till beslutet **krävs ändå inte** för planering, genomförande eller beslut om stöd.
- Sektorsövergripande samarbete ska **i första hand** genomföras **med vårdnadshavarens samtycke**.

Avvikande ordnande av
förskoleundervisning på grund av
barnets stödbehov eller hälsotillstånd

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning från och med 1.8.2025

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

Gruppspecifika stödformer

- Allmän stödundervisning
- Stödundervisning i undervisningsspråket
- Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Barnspecifika stödåtgärder

- Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
- Undervisning som ges av en speciallärare i smågrupp
- Tolkningstjänster
- Biträdestjänster
- Hjälpmedel

Övriga undervisningstjänster

Undervisning för ett barn som är patient inom den specialiserade sjukvården och konsultativ sjukhusundervisningstjänst

Avvikande ordnande av undervisning (på grund av hälsotillstånd)

Inledande av den grundläggande utbildningen senare

Kontinuitet i ordnandet av undervisningen i den grundläggande utbildningen

Tidigarelagd läroplikt från och med 1.8.2026

Förskoleundervisning för 5- och 6-åringar med en funktionsnedsättning, en sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan

Förlängd läroplikt till och med 31.7.2026

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

5.5 Avvikande ordnande av förskoleundervisning på grund av barnets stödbehov eller hälsotillstånd

5.5.1 Förlängd läroplikt och tidigarelagd läroplikt

5.5.2 Sjukhusundervisning och konsultativ sjukhusundervisningstjänst

5.5.3 Övriga undervisningstjänster

5.5.4 Avvikande ordnande av barnets förskoleundervisning på grund av barnets hälsotillstånd

5.5.5 Inledande av den grundläggande utbildningen senare

5.5.1 Förlängd läroplikt och tidigarelagd läroplikt

Förlängd läroplikt

(i kraft till och med 31.7.2026)

- Barnet har rätt att delta i förskoleundervisning året innan läroplikten uppkommer. Vårdnadshavaren bestämmer om barnet deltar i förskoleundervisning som 5-åring före läroplikten uppkommer.
- Ett beslut om förlängd läroplikt ska i huvudsak fattas före läroplikten uppkommer.
- Ett beslut om särskilt stöd och en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas (IP) är i kraft till dess att de senast den 31 augusti 2026 granskats i enlighet med kapitel 4 a i lagen om grundläggande utbildning.

Tidigarelagd läroplikt

(träder i kraft 1.8.2026)

- **Förskolestarten tidigareläggs** och läroplikten börjar ett år tidigare än vad som föreskrivs, om det bedöms att barnet behöver mera tid för att uppnå målen för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen på grund av en funktionsnedsättning, en sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan och den övergripande utvecklingen.
- För ett barn som fått ett beslut om tidigarelagd läroplikt börjar läroplikten **det år då barnet fyller sex år och barnet ska då delta i förskoleundervisningen. Barnet har rätt till förskoleundervisning det år då barnet fyller fem år.**
- **Beslutet ska fattas när barnet är i daghems- eller förskoleåldern.** Beslutet kan inte fattas efter att den grundläggande utbildningen har inletts.
- Beslut om tidigarelagd läroplikt kan beredas från och med 1.10.2025 och besluten kan fattas under perioden 1.8.2026-31.8.2026.

Ska man för alla barn som redan har ett beslut om förlängd läroplikt (barn som nu går andra året i förskoleundervisning) göra en ny bedömning av behovet av stöd, en plan och ett beslut om tidigarelagd läroplikt?

Om ett beslut om förlängd läroplikt har fattats under förra läsåret, så har även ett beslut om särskilt stöd fattats. Och i och med beslutet om särskilt stöd har en IP utarbetats. Beslutet om särskilt stöd är i kraft och IP:n får man använda ännu detta läsår (2025–2026), eftersom det finns en övergångsperiod gällande dessa i lagen om grundläggande utbildning.

Beslut om tidigarelagd läroplikt kan fattas först från och med 1.8.2026. Men de kan börja beredas från och med 1.10.2025.

Beslut om stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning samt avvikande ordnande av förskoleundervisning

- Beslut om stöd (lag om grundläggande utbildning 20 f §)
- Beslut om förlängd/tidigarelagd läroplikt (läropliktslag 2 §)
- Beslut om ordnande av förskoleundervisning för ett barn som är patient inom den specialiserade sjukvården (lag om grundläggande utbildning 4 a §)
- Beslut om övriga undervisningstjänster (lag om grundläggande utbildning 31 §)
- **Beslut om avvikande ordnande av förskoleundervisning (lag om grundläggande utbildning 18 §)**
- **Beslut om inledande av den grundläggande utbildningen senare (lag om grundläggande utbildning 27 §)**

Utbildningsanordaren ansvarar för beslutsfattandet i enlighet med förvaltningslagen.

5.5.4 Avvikande ordnande av barnets förskoleundervisning på grund av barnets hälsotillstånd

- Förskoleundervisningen för ett barn kan ordnas **delvis på ett annat sätt** än vad som bestäms och föreskrivs i lagen och förordningen om grundläggande utbildning, om det är motiverat av skäl som har samband med barnets hälsotillstånd.
- Det är inte möjligt att förkorta tiden för deltagande i förskoleundervisning eller att ordna förskoleundervisning på ett avvikande sätt utan ett beslut om avvikande ordnande av förskoleundervisning. **Ett förvaltningsbeslut ska alltid fattas om avvikandet inte är tillfälligt eller litet.**
- Ett beslut kan fattas endast av skäl som beror på barnets situation och har samband med barnets hälsotillstånd. Barnets hälsotillstånd bedöms av **yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.**
- Den som fattar beslutet ska bedöma barnets helhetssituation också pedagogiskt, det vill säga hur barnets rätt till förskoleundervisning möjliggörs.

5.5.5 Inledande av den grundläggande utbildningen senare

- Ett barn kan inleda den grundläggande utbildningen ett år senare om det är förenligt med barnets bästa.
- Ett förvaltningsbeslut om att inleda den grundläggande utbildningen senare ska fattas endast **av grundad anledning och efter noggrant övervägande**.
- **Beslutet** om att inleda den grundläggande utbildningen senare **ska fattas innan barnet inleder den grundläggande utbildningen**.
- När ett barn har fått tillstånd att inleda den grundläggande utbildningen ett år senare, har barnet rätt att delta i förskoleundervisning ännu ett förskoleår.

Information och stödmaterial

Revidering av stöd för lärande

Syftet med statsminister Petteri Orpos regeringsprogram är att förtydliga, precisera och förenhetliga de stödformer som eleven får så att stödåtgärderna är enhetliga från förskoleundervisningen till andra stadiet. En central utgångspunkt är att flytta tyngdpunkten i stödet till tidigt stöd i rätt tid.

Revidering av stöd för lärande i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen

Revidering av stöd för lärande i förskoleundervisningen

På den här sidan hittar du information om hur Utbildningsstyrelsens arbete med att uppdatera grunderna för förskoleundervisningens läroplan framskrider under åren 2024-2025.

Revidering av stöd för lärande i den grundläggande utbildningen

På den här sidan hittar du information om hur Utbildningsstyrelsens arbete med att uppdatera grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen framskrider under åren 2024-2025.

UNDERSVINGS- OCH
KULTURMINISTERIET

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om grundläggande utbildning...
OKM.FI

Revidering av stöd för lärande i gymnasieutbildningen

Revidering av stöd för lärande i gymnasieutbildningen

På den här sidan hittar du information om hur Utbildningsstyrelsens arbete med att uppdatera grunderna för gymnasiets läroplan framskrider under åren 2024-2025.

Utvecklingsprojekt inom stöd för lärande i gymnasieutbildningen

Läroanstalterna utvecklar sina rutiner för att genomföra stödet för lärande inom utvecklingsprojekt som Utbildningsstyrelsen stöder. Läs mer om projekten här.

UNDERSVINGS- OCH
KULTURMINISTERIET

Beredning av genomförandet av regeringsprogrammets riktlinjer för stöd för lärande...
OKM.FI

<https://www.oph.fi/sv/revidering-av-stod-larande>

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

Stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisning förnyas från och med den 1 augusti 2025. På den här sidan samlar vi material till stöd för implementeringen av den lokala läroplanen för förskoleundervisningen.

[Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning](#)
[| Utbildningsstyrelsen](#)

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning från och med 1.8.2025

På sidan om processen för uppdateringen av läroplansgrunderna hittar du samlad information om ändringarna i grunderna, webinarier som behandlar ändringarna samt om processen för uppdateringen av grunderna. Vi uppdaterar sidan parallellt med att revideringen av stöd för lärandet bereds och implementeras.

→ [Revidering av stöd för lärande i förskoleundervisningen](#)

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppsspecifika stödformer och barnspecifika stödåtgärder

Målet med undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppsspecifika stödformer och barnspecifika stödåtgärder är att säkerställa att alla barn har möjlighet att lära sig och fungera i en grupp i enlighet med målen för förskoleundervisningen. Syftet med stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisning är att möjliggöra barnens rätt att få undervisning som tar hänsyn till deras behov och deras rätt att delta i förskoleundervisning.

KORT OM STÖD FÖR LÄRANDE

På den här sidan hittar du en sammanfattning av stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning. Sammanfattningen kan till exempel användas i kommunikationen med vårdnadshavare.

→ [Kort om stöd för lärande i förskoleundervisningen](#)

BEGREPP INOM STÖD FÖR LÄRANDE

På den här sidan samlar vi definitioner av begrepp med anknytning till revideringen av stöd för lärande.

→ [Stöd för lärande inom förskoleundervisningen: begrepp och förklaringar](#)

UNDERVISNINGSARRANGEMANG SOM STÖDER FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR LÄRANDE

→ [Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande i förskoleundervisningen](#)

BARNSPECIFIKA STÖDFORMER I FÖRSKOLEUNDERVISNINGEN

→ [Barnspecifika stödformer i förskoleundervisningen](#)

MODELLBLANKETTER OCH PROCESSBESKRIVNINGAR FÖR STÖDET INOM FÖRSKOLEUNDERVISNINGEN

Modellblanketter och processbeskrivningar för bedömning av behov av barnspecifikt stöd, planering av genomförande av barnspecifikt stöd samt beslut om stöd

→ [Modellblanketter och processbeskrivningar för stödet inom förskoleundervisningen](#)

ÖVERGÅNGSTIDER VID REVIDERINGEN AV STÖD FÖR LÄRANDE

På den här sidan hittar du information om övergångstiderna vid revideringen av stöd för lärande.

→ [Övergångstider för revideringen av stöd för lärande](#)

ILLUSTRATIONSBILDER OM STÖDET FÖR LÄRANDE INOM FÖRSKOLEUNDERVISNINGEN

På den här sidan hittar du illustrationsbilder om stödet för lärande inom förskoleundervisningen, som utbildningsanordnaren kan använda sig av i samband med implementeringen av läroplanen och till exempel som stöd vid introduktion.

→ [Illustrationsbilder om stödet för lärande inom förskoleundervisningen](#)

GRUPPSPECIFIKA STÖDFORMER

→ [Gruppsspecifika stödformer i förskoleundervisningen](#)

INKLUDERANDE PRINCIPER I SAMBAND MED UNDERVISNINGSARRANGEMANG, GRUPPSPECIFIKA STÖDFORMER OCH BARNSPECIFIKA STÖDÅTGÄRDER

Undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande, de gruppsspecifika stödformerna och de barnspecifika stödåtgärderna ska ordnas i enlighet med de inkluderande principerna.

→ [Mera information om de inkluderande principerna på webbplatsen Inkludering i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen](#)

FÖRVALTNINGSBESLUTSPROCESSEN I FÖRSKOLEUNDERVISNINGEN

Publiceras i september 2025.

Utbildningsstyrelsens stödmaterial om stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

Under sommaren 2025 har följande publicerats

- Kort om stöd för lärande
- Övergångstider
- Centrala begrepp
- Processbilder
- Plan för genomförande av stöd och beslut om stöd
- Modellblanketter
- Processbeskrivningar
- Datamodeller
- Videor (längd 15–30 min./textade till svenska)

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

Stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisning förnyas från och med den 1 augusti 2025. På den här sidan samlar vi material till stöd för implementeringen av den lokala läroplanen för förskoleundervisningen.

[Dela sida](#)

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning avser lösningar som barnet behöver för att lära sig och delta i förskoleundervisningen. I alla grupper inom förskoleundervisningen ska man som en del av den grundläggande verksamheten tillämpa undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande.

Enligt lagen om grundläggande utbildning har barnet rätt att få stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning när hen behöver det. När behovet av stöd framkommer ska daghemmet eller skolan där förskoleundervisningen ordnas erbjuda barnet stöd i ett så tidigt skede som möjligt i barnets egen grupp. Stödet som ges i gruppen kan vara allmän stödundervisning, stödundervisning i undervisningsspråket eller undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning. Om det stöd som ges i gruppen inte är tillräckligt, kan barnet också få personligt stöd.

> [Grunderna för förskoleundervisningens läroplan \(2011 och 1.8.2025 \(eGrunder\)\)](#)

> [Grunderna för förskoleundervisningens läroplan - ämnen och 1.8.2025 \(videoserie, textad till svenska, YouTube\)](#)

[Se även](#)

> [Frågor om förnyandet av stödet \(okm.fi\)](#)

> [Stöd för lärande och skolgång \(okm.fi\)](#)

> [Stöd för lärande och skolgång \(stödmaterial för stöd i den grundläggande utbildningen\)](#)

> [Stöd för barnet i småbarnspedagogiken](#)

[Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning](#)
[| Utbildningsstyrelsen](#)

Tack!

utbildning@oph.fi